הַבְּכוֹר׳ (דבריס טו יט), [ה]וְאִם הוּא שַׁבָּת קוֹרִין (יג) שִׁבְעָה, וּמַתְחִילִין (ה) [ה] ׳עַשֵּׂר (יד) תְּעַשֵּׂר׳ (שם יד כב), וְהַמַּפְטִיר קוֹרֵא בַּשֵּׁנִי ׳בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי (טו) עֲצֶרֶת׳, וּמַפְטִיר בִּמְלָכִים [ו]׳וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה׳ (מלכים א׳ ח נד), וּמַחֲזִיר הַסְּפָרִים וְאוֹמֵר קַדִּישׁ, (טז) וּמַכְרִיז ׳מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם׳ *):

תרסט סֵדֶר לֵיל שִׂמְחַת תּוֹרָה. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א בְּמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים, לֵיל תְּשִׁיעִי מְקַדְּשִׁים וְאוֹמְרִים זְמַן, וּלְמָחָר מוֹצִיאִין שְׁלֹשָׁה סְפָרִים וְקוֹרִין בָּאֶחָד [א]׳וְזֹאת הַבְּרָכָה׳ (דבריס לג א) (א) עַד סוֹף הַתּוֹרָה, (ב) וּבַשֵּׁנִי ׳בְּרֵאשִׁית׳ (בראשית א א) עַד ׳אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים (ג) לַעֲשׂוֹת׳ (שם ב ג), וּבַשְּׁלִישִׁי קוֹרֵא הַמַּפְטִיר כְּמוֹ אֶתְמוֹל, [ב]וּמַפְטִיר ׳וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה׳ (יהושע א א). הַגָּה: וְקוֹרִין יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן (א) [א] (ד) שִׂמְחַת תּוֹרָה, לְפִי (ה) שֶׁשְּׂמֵחִין וְעוֹשִׂין בּוֹ סְעוּדַת מִשְׁתֶּה (ו) לִגְמָרָהּ שֶׁל תּוֹרָה. (ז) וְנוֹהֲגִין שֶׁהַמְסַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמַּתְחִיל בְּרֵאשִׁית נוֹדְרִים נְדָבוֹת (ח) וְקוֹרְאִים לַאֲחֵרִים לַעֲשׂוֹת מִשְׁתֶּה (טור). וְעוֹד

ה בְּרַיְתָא שָׁם ל״א (ע״א). **ו** פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י (שם ד״ה ויהי ככלות) עַל שֵׁם ׳בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח אֶת הָעָם׳ (מלכים א׳ ח סו).

*) (מְבֹאָר בְּסִימָן קי״ד וְעַיֵּן שָׁם).

א בְּרַיְתָא מְגִלָּה ל״א (ע״א). **ב** תּוֹסָפוֹת שָׁם (ד״ה למחר) בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁרַב הַאי גָּאוֹן תִּקֵּן לוֹמַר כֵּן וְנֶגֶד הַתַּלְמוּד שָׁם, וְכֵן כָּתַב הַטּוּר בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי וְשֶׁכֵּן הַמִּנְהָג.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

דְּלֵיל שְׁמִינִי עֲצֶרֶת אָסוּר בְּזִווּג, וּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ו) בְּשֵׁם הָרַמַ״ז כָּתַב דְּלִבְנֵי חוּץ לָאָרֶץ גַּם בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה אָסוּר עַיֵּן שָׁם מִלְּתָא בְּטַעְמָא: **ב [ה] עַשֵּׂר.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ח סעיפים נ־נא). וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת פָּנִים מְאִירוֹת חֵלֶק א׳ סִימָן ס״ג בִּמְקוֹמוֹת שֶׁנָּהֲגוּ לוֹמַר בִּשְׁמִינִי עֲצֶרֶת לְאַחַר הַתְּפִלָּה ׳לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית׳ (תהלים יב), אִם חָל בְּשַׁבָּת אֵין לוֹמַר רַק שִׁיר שֶׁל יוֹם הַשַּׁבָּת (שם צב) מִשּׁוּם טֹרַח צִבּוּר עַיֵּן שָׁם:

א [א] שִׂמְחַת תּוֹרָה. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הֶחָכָם צְבִי, וְעַיֵּן שָׁם בְּגוּף הַתְּשׁוּבָה שֶׁאַף לְתַקָּנַת מַהֲרָ״א קַפְסֵלִי שֶׁהֵבִיא בִּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה שֶׁתִּקֵּן בְּעִירוֹ שֶׁלֹּא יְסַיֵּם הַתּוֹרָה אֶלָּא עַל חָשׁוּב שֶׁבָּעִיר, אֵין זֶה מוֹנֵעַ הָאִישׁ הַלָּזֶה מִמִּצְוָה זוֹ כִּי בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי

בַּאֵר הֵיטֵב

בִּתְשׁוּבָה סִימָן ס״ח וּבַ״ח (ס״א) וּלְבוּשׁ. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּאִם אָכַל לְאַחַר תְּפִלַּת עַרְבִית מִבְּעוֹד יוֹם לֹא יְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה דִּכְבָר קִבֵּל שְׁמִינִי עֲצֶרֶת בִּתְפִלָּתוֹ וּבַקִּדּוּשׁ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג). וְטַ״ז (סק״א) חוֹלֵק עֲלֵיהֶם וּמְסַיֵּם מַאן יָהִיב לָן מִשֻּׁפְרֵי דְּשֻׁפְרֵי וְאָכְלִינַן בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בַּסֻּכָּה רַק שֶׁאֵין מְבָרְכִים לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בָּרוּר, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם: **ב (ה) עַשֵּׂר.** וְאָנוּ מַתְחִילִין עַשֵּׂר אֲפִלּוּ חָל בַּחֹל מִפְּנֵי שֶׁהוּא זְמַן מַעַשְׂרוֹת וּמַתְּנוֹת עֲנִיִּים. מִנְהָגִים (הל׳ שמיני עצרת), וְעַיֵּן כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט):

א (א) שִׂמְחַת תּוֹרָה. וְלִכְבוֹד הַתּוֹרָה מֻתָּר לְרַקֵּד בְּיוֹם טוֹב אֲבָל לְגַמֵּר מֻגְמָר אָסוּר. מַהֲרִי״ק (סי׳ ט). וְכָל שֶׁכֵּן דְּאָסוּר לְהַבְעִיר פולווי״ר לְהַשְׁמִיעַ קוֹל לְשִׂמְחָה, וְכֵן רָאִיתִי שֶׁמִּחוּ הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ. מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן). וּמִכָּל מָקוֹם מֻתָּר לִקְבֹּעַ פולווי״ר בַּנֵּר אַף עַל פִּי שֶׁגּוֹרֵם שֶׁהַנֵּר יִכְבֶּה מֵחֲמַת זֶה, כֵּן כָּתַב הַבַּאֵר הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בֵּרַךְ אַדַּעְתָּא לִקְרוֹת כָּל הַבְּכוֹר אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר [דֶּרֶךְ הַחַיִּים בְּהִלְכוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה (דין האיך יתנהג אם טעה בקריאה סי״א)]: **(יג) שִׁבְעָה.** וְאִם סִיֵּם הַפָּרָשָׁה בַּחֲמִשָּׁה לֹא יֹאמַר קַדִּישׁ, וְיַחֲזֹר וְיִקְרָא שְׁנֵי עוֹלִים, אוֹ עַל כָּל פָּנִים עוֹלֶה אֶחָד לְבַד הַמַּפְטִיר. וְאִם אָמַר קַדִּישׁ, כָּל שֶׁלֹּא סִלֵּק הַסֵּפֶר יַחֲזֹר וְיִקְרָא וְיֹאמַר קַדִּישׁ פַּעַם שֵׁנִית, וְאִם סִלֵּק הַסֵּפֶר הָאֶחָד, יִקְרָא עוֹלֶה אֶחָד לַסֵּפֶר הַשֵּׁנִי וְיַשְׁלִים עִמּוֹ פָּרָשַׁת ׳עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר׳, וְאַחַר כָּךְ יִקְרָא לְמַפְטִיר בְּחוֹבַת הַיּוֹם [שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ח סנ״ג)]: **(יד) תְּעַשֵּׂר.** וּמַנִּיחִין סֵפֶר תּוֹרָה הַשְּׁנִיָּה אֶצְלָהּ וְאוֹמְרִים חֲצִי קַדִּישׁ: **(טו) עֲצֶרֶת.** וּמַזְכִּירִין נְשָׁמוֹת וְאוֹמְרִים אַב הָרַחֲמִים. לְבוּשׁ: **(טז) וּמַכְרִיז מַשִּׁיב הָרוּחַ וְכוּ׳.**

מְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן קי״ד (ס״ב) עַיֵּן שָׁם:

מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין בְּאֵיזֶה מְקוֹמוֹת שֶׁאַחַר מִנְחָה שֶׁל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן קוֹבְעִין עַצְמָן לִשְׁתּוֹת עַד מַעֲרִיב וְלִפְעָמִים נִמְשָׁךְ דָּבָר זֶה עַד שָׁעָה וְיוֹתֵר בַּלַּיְלָה, שֶׁלֹּא כַּדִּין הוּא מִפְּנֵי כַּמָּה טְעָמִים, א) דְּקַיְמָא לָן בְּסִימָן צ״ט (ס״א) דְּאִם שָׁתָה יַיִן כְּדֵי רְבִיעִית אַל יִתְפַּלֵּל אַף שֶׁיָּכֹל לְדַבֵּר עֲדַיִן בִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וְהוּא הַדִּין אִם שָׁתָה שְׁאָר מַשְׁקִין הַמְשַׁכְּרִין עַיֵּן שָׁם בְּסָעִיף קָטָן א׳, וַאֲפִלּוּ אִם שׁוֹתֶה שְׁאָר מַשְׁקִין שֶׁאֵין מְשַׁכְּרִין, כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ סְפֵק חֲשֵׁכָה חָל עָלָיו חוֹבַת קִדּוּשׁ וְאָסוּר לִטְעֹם עַד שֶׁיְּקַדֵּשׁ, וַאֲפִלּוּ לְאַחַר קִדּוּשׁ הֲלֹא מְעֻכָּב לֶאֱכֹל מֵחֲמַת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עַרְבִית, וְאֵינוֹ מֻתָּר רַק טְעִימָה בְּעָלְמָא דְּהוּא מִינֵי פֵּרוֹת אוֹ פַּת כַּבֵּיצָה וְלֹא יוֹתֵר. אָכֵן יֵשׁ לְחַפֵּשׂ עֲלֵיהֶם זְכוּת, דְּרַבִּים מַדְכְּרִי אַהֲדָדֵי וְלֹא יָבֹאוּ לִשְׁכֹּחַ תְּפִלַּת עַרְבִית, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת אָז מַשְׁקֶה הַמְשַׁכֵּר, וּמְבֹאָר הַכֹּל לְעֵיל בְּסִימָן צ״ט סָעִיף קָטָן א׳ וּב׳:

א (א) עַד סוֹף. וּמִי שֶׁקּוֹרֵא פָּרָשָׁה זוֹ נִקְרָא חֲתַן תּוֹרָה, וְנָהֲגוּ לִמְכֹּר פָּרָשָׁה זוֹ וּפָרָשַׁת בְּרֵאשִׁית, וְקוֹנִים בְּדָמִים מְרֻבִּים, (א) וְרָאוּי לְהַדֵּר אִם בְּאֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיוּ הַקּוֹנִים מֻכְתָּרִים בַּתּוֹרָה, אוֹ עַל כָּל פָּנִים מִגְּדוֹלֵי הַקָּהָל: **(ב) וּבַשֵּׁנִי בְּרֵאשִׁית.** מִי שֶׁקּוֹרֵא פָּרָשָׁה זוֹ נִקְרָא חֲתַן בְּרֵאשִׁית, (ג) וְאַף מִי שֶׁעָלָה כְּבָר בְּפָרָשַׁת וְזֹאת הַבְּרָכָה יָכֹל לַעֲלוֹת לַחֲתַן תּוֹרָה אוֹ לַחֲתַן בְּרֵאשִׁית, אֲבָל חֲתַן תּוֹרָה לֹא יִקְרָא פָּרָשַׁת חֲתַן בְּרֵאשִׁית, וְהַטַּעַם כֵּיוָן דְּלֵיכָּא הֶפְסֵק בֵּינֵיהֶם (ג) שַׁיָּךְ פְּגָם לַסֵּפֶר תּוֹרָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁיֹּאמְרוּ פְּסוּלָה הָיְתָה וְלָכֵן קוֹרֵא מִיָּד בַּשְּׁנִיָּה, וְכָל זֶה בְּאוֹתָהּ בֵּית הַכְּנֶסֶת, אֲבָל מִי שֶׁקָּרָא חֲתַן תּוֹרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת זוֹ וַדַּאי שֶׁמֻּתָּר לִקְרוֹת חֲתַן בְּרֵאשִׁית בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אַחֶרֶת. וְכָתַב בְּמַהֲרִי״ל (סדר תפילות חג הסוכות) שֶׁכֹּהֵן אוֹ לֵוִי יָכֹל לִהְיוֹת חֲתַן תּוֹרָה אוֹ חֲתַן בְּרֵאשִׁית: **(ג) לַעֲשׂוֹת.** וּמַנִּיחִין סֵפֶר תּוֹרָה הַשְּׁלִישִׁית אֶצְלָהּ וְאוֹמְרִים חֲצִי קַדִּישׁ: **(ד) שִׂמְחַת תּוֹרָה.** כָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (סי׳ תרסד סק״ד) שֶׁבְּשִׂמְחַת תּוֹרָה לַיְלָה וָיוֹם יֵשׁ לְהַרְבּוֹת בְּנֵרוֹת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת לִכְבוֹד הַתּוֹרָה שֶׁמּוֹצִיאִין. כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים שֶׁבְּלֵיל שִׂמְחַת תּוֹרָה יִקְרָא הַפָּרָשָׁה שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם שֶׁעַתָּה הוּא זְמַנָּהּ: **(ה) שֶׁשְּׂמֵחִין.** וְלִכְבוֹד הַתּוֹרָה (ד) מֻתָּר (ה) לְרַקֵּד בְּיוֹם טוֹב, אֲבָל לְגַמֵּר מֻגְמָר [דְּהַיְנוּ לְפַזֵּר מִינֵי בְּשָׂמִים עַל הַגֶּחָלִים] אָסוּר, וְכָל שֶׁכֵּן דְּאָסוּר (ו) לְהַבְעִיר פִּילְוֶוע״ר לְהַשְׁמִיעַ קוֹל לְשִׂמְחָה, וּמִכָּל מָקוֹם מֻתָּר לִקְבֹּעַ פִּילְוֶוע״ר בַּנֵּר (ז) בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב קֹדֶם הַדְלָקַת הַנֵּר אַף עַל פִּי שֶׁגּוֹרֵם לְבַסּוֹף שֶׁהַנֵּר נִכְבֶּה עַל יְדֵי זֶה: **(ו) לִגְמָרָהּ שֶׁל תּוֹרָה.** כִּדְאִיתָא בְּמִדְרַשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים (רבה א ט), (ח) וְהוּא הַדִּין לִגְמַר מִצְוָה. כָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) מְבֹאָר מֵהַפּוֹסְקִים דְּיֵשׁ לִשְׂמֹחַ לָרַבִּים בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר בְּשִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה, וּדְלֹא כְּיֵשׁ שֶׁמַּכִּין וְדוֹחִין אֵלּוּ לְאֵלּוּ עַד שֶׁהַשִּׂמְחָה נֶהְפָּךְ לְתוּגָה חַס וְשָׁלוֹם, גַּם מִתּוֹךְ כָּךְ מוֹנְעִין מִשִּׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה וְלָכֵן יֵשׁ לִגְעֹר בָּהֶן עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. גַּם מַהֲרִי״ק בְּשֹׁרֶשׁ ט׳ הֶאֱרִיךְ מְאֹד שֶׁלֹּא לְבַטֵּל שׁוּם מִנְהָג שֶׁנָּהֲגוּ לִכְבוֹד שִׂמְחַת הַתּוֹרָה עַיֵּן שָׁם, וְלָכֵן רָעָה עוֹשִׂין בְּהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת בְּמַה שֶּׁבִּטְּלוּ מִקָּרוֹב שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה, אַף גַּם שֶׁשְּׂמֵחִין בִּשְׁאָרֵי יָמִים וְכָל יְמֵיהֶם כְּחַגִּים, וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים בִּזּוּי כְּבוֹד הַתּוֹרָה גָּרַם זֶה שֶׁהַתּוֹרָה מֻנַּחַת בְּקֶרֶן זָוִית וְאֵין דּוֹרֵשׁ וְאֵין מְבַקֵּשׁ, וּמִי יִתֵּן יָשִׁיב וִירַחֵם שֶׁבֶר בֵּית יִשְׂרָאֵל בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ [בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ו)]: **(ז) וְנוֹהֲגִין וְכוּ׳ נוֹדְרִים נְדָבוֹת.** וּבְיָמֵינוּ הַמִּנְהָג שֶׁכָּל הָעוֹלִים נוֹדְרִים נְדָבוֹת לְצָרְכֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וּלְהַחֲזִיק לוֹמְדֵי תּוֹרָה: **(ח) וְקוֹרְאִים לַאֲחֵרִים**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (א) כֵּן מַשְׁמַע מִכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט): **(ג)** כֵּן הֶעֱלוּ בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יא) וּפְרִי מְגָדִים (א״א ריש הסימן): **(ג) בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב** (סק״ד). **וְכָתַב דִּלְפִי זֶה כְּשֶׁאֵין לָהֶם רַק סֵפֶר תּוֹרָה אַחַת שֶׁקּוֹרִין בָּהּ חֲתַן תּוֹרָה וַחֲתַן בְּרֵאשִׁית וּמַפְטִיר, לִכְאוֹרָה הַחֲתַן תּוֹרָה יָכוֹל לִהְיוֹת גַּם חֲתַן בְּרֵאשִׁית,** דְּלֹא שַׁיָּךְ פְּגַם סֵפֶר תּוֹרָה, וּמִשּׁוּם בְּרָכָה לְבַטָּלָה לֵיכָּא דְּהָא גַּם כְּשֶׁקּוֹרֵא בִּוְזֹאת הַבְּרָכָה וְאַחַר כָּךְ חֲתַן תּוֹרָה מְבָרֵךְ שְׁתֵּי פְּעָמִים וְאַף עַל פִּי כֵן מֻתָּר לְכֻלֵּי עָלְמָא, **וּלְדִינָא צָרִיךְ עִיּוּן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:** **(ד)** מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן) בְּשֵׁם מַהֲרִי״ק (בתשובה סי׳ ט): **(ה) וְלִכְאוֹרָה הוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לְסַפֵּק כַּף אֶל כַּף נַמִּי** [אֵשֶׁל אַבְרָהָם (שם)]: **(ו) וְאֶפְשָׁר בְּמִינֵי נֵפְט וְזֶפֶת גַּם כֵּן אָסוּר** [פְּרִי מְגָדִים (א״א שם)]: **(ז)** חַיֵּי אָדָם (כלל קנג ס״ז): **(ח)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ אֵלִיָּהוּ בֶּן חַיִּים (הנותן אמרי שפר מצורע ד״ה היוצא לנו):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת לוּלָב סִימָן תרסט

נוֹהֲגִין בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ לְהוֹצִיא בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה עַרְבִית וְשַׁחֲרִית (ט) כָּל סִפְרֵי תּוֹרָה שֶׁבַּהֵיכָל וְאוֹמְרִים זְמִירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, וְכָל מָקוֹם לְפִי מִנְהָגוֹ. וְעוֹד (י) נָהֲגוּ לְהַקִּיף עִם סִפְרֵי הַתּוֹרָה הַבִּימָה שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת כְּמוֹ שֶׁמַּקִּיפִים עִם הַלּוּלָב, וְהַכֹּל (יא) מִשּׁוּם שִׂמְחָה. וְנָהֲגוּ עוֹד (יב) לְהַרְבּוֹת הַקְּרוּאִים לַסֵּפֶר תּוֹרָה, וְקוֹרִים פָּרָשָׁה אַחַת (יג) הַרְבֵּה פְּעָמִים וְאֵין אִסּוּר בַּדָּבָר (מנהגים (הל׳ שמיני עצרת) (ורי״ב) [וריב״ש] סימן פ״ד). עוֹד נָהֲגוּ לִקְרוֹת (ג) [ב] כָּל הַנְּעָרִים לַסֵּפֶר תּוֹרָה, (יד) וְקוֹרִים לָהֶם פָּרָשַׁת ׳הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל׳ וְגוֹ׳ (בראשית מח טז). וּבַלַּיְלָה קוֹרִים בַּסֵּפֶר תּוֹרָה (טו) הַנְּדָרִים שֶׁבַּתּוֹרָה, וְכָל מָקוֹם לְפִי מִנְהָגוֹ. עוֹד נָהֲגוּ לְסַיֵּם הַתּוֹרָה (טז) אַף עַל קָטָן הָעוֹלֶה, אַף עַל גַּב דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּדַוְקָא תַּלְמִיד חָכָם צָרִיךְ לְסַיֵּם (מרדכי הגהות קטנות (סי׳ תתקנה)), בַּזְּמַן הַזֶּה שֶׁהַחַזָּן קוֹרֵא אֵין לָחֹשׁ (דברי עצמו). בְּמָקוֹם שֶׁאֵין לָהֶם רַק שְׁנֵי סִפְרֵי תּוֹרָה, קוֹרִין בָּרִאשׁוֹנָה ׳וְזֹאת הַבְּרָכָה׳, וּבַשְּׁנִיָּה ׳בְּרֵאשִׁית׳, *וְחוֹזְרִים וְלוֹקְחִים הָרִאשׁוֹנָה לְעִנְיָנוֹ שֶׁל יוֹם. וְכֵן עוֹשִׂין כָּל מָקוֹם דְּבָעִינַן שְׁלֹשָׁה סִפְרֵי תּוֹרָה וְאֵין לָהֶם רַק (יז) שְׁתַּיִם (מצא כתוב):

בַּאֵר הֵיטֵב

יָחִיד שֶׁנִּתְמַנָּה בִּתְחִלָּה לַחֲתַן תּוֹרָה וּמֵת לוֹ מֵת בָּרֶגֶל שֶׁחַיָּב לְהִתְאַבֵּל, יָכוֹל לְהִפָּטֵר מִמִּנּוּי הַחַתְנוּת וְלֹא יֵלֵךְ אוֹתוֹ הַיּוֹם לְבֵית הַכְּנֶסֶת. שׁוּ״ת דְּבַר שְׁמוּאֵל סִימָן ע״ר. מוּמָר לְדַת יִשְׁמְעֵאלִים שֶׁחָזַר לְדַת יִשְׂרָאֵל וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה נְכוֹנָה וּמִן אָז וָהָלְאָה בְּתוֹרַת ה׳ חֶפְצוֹ וְנוֹהֵג בְּיַשְׁרוּת הוֹלֵךְ תָּמִים וּפוֹעֵל צֶדֶק כְּכָל אֶחָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַכְּשֵׁרִים יָכוֹל לִהְיוֹת חֲתַן תּוֹרָה. תְּשׁוּבַת חָכָם צְבִי סִימָן (י״ב) [י״ג]: (ג) **כָּל הַנְּעָרִים.** אִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק ה׳ דִּבְרָכוֹת (ה״ג) לֹא יִהְיוּ שְׁנַיִם קוֹרִין בַּתּוֹרָה אָמַר רַבִּי זְעֵירָא מִפְּנֵי הַבְּרָכָה, מַשְׁמַע דְּאָסוּר לִשְׁנַיִם לְבָרֵךְ, וְצָרִיךְ עִיּוּן שֶׁעוֹשִׂין כָּךְ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה. מָגֵן אַבְרָהָם (שם), וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת גִּנַּת וְרָדִים חֵלֶק אֹרַח חַיִּים כְּלָל ב׳ סִימָן (ק״ב) [נ״ב] מַה שֶּׁמְּעַרְעֵר עַל מִנְהָג זֶה. כָּתַב מַהֲרִי״ל (הל׳ חג הסוכות) יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁנָּהֲגוּ הַתִּינוֹקוֹת סוֹתְרִים הַסֻּכָּה וּמְבַעֲרִים אוֹתָהּ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה וְנוֹתְנִים טַעַם לְהַתִּיר וַאֲדוֹנִי אָבִי זַ״ל מִחָה בְּיָדִי כְּשֶׁהָיִיתִי נַעַר מִלִּסְתֹּר בְּיוֹם טוֹב. דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ג). כָּתַב מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק״א) מָצָאתִי עַל קְלָף שֶׁבַּחְיֵי כָּתַב לִמְחוֹת לִזְרֹק פֵּרוֹת לַנְּעָרִים, אֲבָל יֵשׁ בַּמִּדְרָשׁ (תרגום שני אסתר ג ח, עיי״ש) שֶׁזֶּה הָיָה אוֹמֵר הָמָן לַמֶּלֶךְ עַל הַיְּהוּדִים, אִם כֵּן מִנְהָג קַדְמוֹן הוּא, וְאוּלַי שֶׁרָאָה הַבַּחְיֵי בְּיָמָיו שֶׁנּוֹהֲגִין רֵיקוּת וְהוֹלֵלוּת. עַד כָּאן:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים כו׳ וַחֲשׁוּבִים הֵם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עַיֵּן שָׁם: **[ב] כָּל הַנְּעָרִים.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שַׁעַר ח׳ (סעיפים נו־סז) שֶׁבֵּאַרְתִּי כָּל דִּינֵי קְרִיאַת הַתּוֹרָה בַּיּוֹם עַל הַסֵּדֶר. בַּפִּיּוּט שֶׁאוֹמְרִים קֹדֶם ׳נִשְׁמַת׳ הַמַּתְחִיל ׳נִשְׁמַת מְלֻמְּדֵי מוֹרָשָׁה׳ בֶּחָרוּז ׳הִרְגִּישׁ רָזֵי דָּרֵי הַלֵּב׳ שָׁמַעְתִּי שֶׁהוּא טָעוּת סוֹפֵר וְצָרִיךְ לוֹמַר ׳הִרְגִּישׁ רִוּוּי דַּדֵּי חָלָב׳, וְהוּא עַל פִּי מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲזַ״ל עַל פָּסוּק ׳דַּדֶּיהָ יְרַוֻּךָ בְּכָל עֵת׳ (משלי ה יט) מַה דַּד הַזֶּה כו׳ כָּךְ דִּבְרֵי תּוֹרָה כו׳, עַיֵּן בְּעֵרוּבִין דַּף נ״ד (ע״ב) וְהוּא אֱמֶת לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי. וּמִדֵּי רָאִיתִי שָׁם הִרְגַּשְׁתִּי עוֹד בְּטָעוּת סוֹפֵר אֲשֶׁר שָׁם בֶּחָרוּז ׳נֶצַח יֻנְטְעוּ לְחַיֵּי עוֹלָם וְנֹפֶשׁ׳ וְהוּא טָעוּת סוֹפֵר לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי וְצָרִיךְ לוֹמַר ׳נֵצֶר מַטָּע לְחַיֵּי׳ כו׳ וְהוּא עַל שֵׁם מַה שֶּׁאָמְרוּ (סנהדרין צ.) כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ס כא) ׳וְעַמֵּךְ כו׳ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר׳:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכוּ׳. וְגַם אָבֵל בְּתוֹךְ שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ (ט) יָכֹל לֶאֱכֹל עַל סְעוּדַת מִשְׁתֶּה זוֹ: **(ט) כָּל סִפְרֵי תּוֹרָה שֶׁבַּהֵיכָל.** אִם יֵשׁ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת זֶה רַק סִפְרֵי תּוֹרָה מוּעָטִים, אֵין לְהָבִיא סִפְרֵי תּוֹרָה מִבֵּית הַכְּנֶסֶת אַחֶרֶת, וְיֵשׁ מִי שֶׁמַּתִּיר, כִּי אַף שֶׁבְּכָל הַשָּׁנָה אֵין לְהָבִיא סֵפֶר תּוֹרָה דֶּרֶךְ אַרְעַי רַק לִקְבִיעוּת, אֲבָל בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ אַרְעַי שָׁרִי [לְדָוִד אֱמֶת (סי׳ ד אות יז)]: **(י) נָהֲגוּ לְהַקִּיף.** יֵשׁ מַקִּיפִין שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְיֵשׁ שֶׁבַע פְּעָמִים כְּמוֹ בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה, וְכָל מָקוֹם לְפִי מִנְהָגוֹ [אַחֲרוֹנִים]: **(יא) מִשּׁוּם שִׂמְחָה.** כָּתַב מַהֲרִי״ק בְּשֵׁם רַב הַאי גָּאוֹן בְּשֹׁרֶשׁ ט׳, יוֹם זֶה רְגִילִים אֶצְלֵנוּ לְרַקֵּד בּוֹ אֲפִלּוּ כַּמָּה זְקֵנִים בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמְרִים קִלּוּסִים לַתּוֹרָה וְכוּ׳, (י) וְלָכֵן יֵשׁ לְהִתְאַמֵּץ בָּזֶה לְרַקֵּד וּלְזַמֵּר לִכְבוֹד הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב גַּבֵּי דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם מְפַזֵּז וּמְכַרְכֵּר בְּכָל עֹז לִפְנֵי ה׳ (שמואל ב׳ ו טז), וְכֵן כָּתוּב מִשֵּׁם הָאֲרִ״י זַ״ל (שער הכוונות ריש דרושי חג הסוכות), וְהֵעִידוּ עַל הָאֲרִ״י זַ״ל שֶׁאָמַר שֶׁהַמַּעֲלָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁהִשִּׂיג בָּאָה לוֹ עַל יְדֵי שֶׁהָיָה מְשַׂמֵּחַ בְּכָל עֹז בְּשִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה, וְגַם עַל הַגְּרָ״א זַ״ל כָּתְבוּ שֶׁהָיָה מְרַקֵּד לִפְנֵי הַסֵּפֶר תּוֹרָה בְּכָל כֹּחוֹ: **(יב) לְהַרְבּוֹת הַקְּרוּאִים.** מִשּׁוּם כְּבוֹד הַתּוֹרָה, וְעוֹד כְּדֵי שֶׁיִּזְכּוּ כֻּלָּם בְּשִׂמְחַת הַתּוֹרָה. וְנוֹהֲגִין לִקְרוֹת שְׁנַיִם בְּפַעַם אַחַת, אוֹ כֹּהֵן עִם כָּל הַכֹּהֲנִים וְלֵוִי עִם כָּל הַלְוִיִּם, וְיֵשׁ מְפַקְפְּקִין עַל זֶה, וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב) מְיַשֵּׁב הַמִּנְהָג, וּמִכָּל מָקוֹם (יא) נָכוֹן הַדָּבָר לְכַתְּחִלָּה שֶׁאֶחָד יְבָרֵךְ וְהַשְּׁאָר יְכַוְּנוּ לָצֵאת בְּבִרְכָתוֹ, אוֹ שֶׁאֶחָד יְבָרֵךְ לְפָנֶיהָ וְיוֹצִיא חֲבֵרוֹ, וְאֶחָד יְבָרֵךְ לְאַחֲרֶיהָ וְיוֹצִיא חֲבֵרוֹ, וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁקּוֹרִין גָּדוֹל עִם כָּל הַנְּעָרִים, הַגָּדוֹל יְבָרֵךְ וְהַנְּעָרִים יִשְׁמְעוּ וְיֵצְאוּ בְּבִרְכָתוֹ, כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קנג ס״ז) נָכוֹן הַדָּבָר שֶׁיִּבְחֲרוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים שֶׁיִּשְׁמְעוּ בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה וְיַעֲנוּ אָמֵן, כִּי נוֹהֲגִים קַלּוּת גָּדוֹל שֶׁאֵין עֲשָׂרָה שֶׁשּׁוֹמְעִים בִּקְרִיאַת הַתּוֹרָה: **(יג) הַרְבֵּה פְּעָמִים.** עַד ׳מְעֹנָה אֱלֹקֵי קֶדֶם׳, אֲבָל מִשָּׁם וָהָלְאָה אֵין כּוֹפְלִין, שֶׁשָּׁם מַתְחִילִין לִקְרוֹת לַחֲתַן תּוֹרָה [לְבוּשׁ], וְהַמִּנְהָג שֶׁקֹּדֶם שֶׁקּוֹרִין חֲתַן תּוֹרָה קוֹרִין לְכָל הַנְּעָרִים כְּדֵי לְחַנְּכָם בְּמִצְוַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה, מִ׳וּלְדָן אָמַר׳ עַד ׳מְעֹנָה׳, וְכֵן כָּתַב מַהֲרִי״ל (סדר תפילות חג הסוכות): **(יד) וְקוֹרִין לָהֶם פָּרָשַׁת הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל.** בַּלְּבוּשׁ כָּתַב שֶׁמְּבָרְכִין אוֹתָם עַל פֶּה פָּסוּק הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל, וְכָתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טו) דִּמְבָרְכִים אוֹתָם קֹדֶם בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה שֶׁלָּהֶם, וְכֵן הַמִּנְהָג: **(טו) הַנְּדָרִים שֶׁבַּתּוֹרָה.** הֵם (יג) הַפָּרָשִׁיּוֹת שֶׁרְגִילִין לְמָכְרָן בְּכָל הַשָּׁנָה בִּפְנֵי עַצְמָן וְנוֹדְרִין עֲלֵיהֶן, כְּגוֹן פָּרָשַׁת ׳וְיִתֶּן לְךָ׳ (בראשית כז כח), פָּרָשַׁת ׳הַמַּלְאָךְ׳ (שם מח טז), פָּרָשַׁת ׳וַיְכֻלּוּ׳ (שם ב א), פָּרָשַׁת ׳יְבָרֶכְךָ׳ (במדבר ו כד), פָּרָשַׁת ׳מַה טֹּבוּ׳ (שם כד ה), שֶׁאֵלּוּ נִקְרְאוּ נְדָרִים, וְכֵן מַשְׁמַע בְּמָגֵן אַבְרָהָם סִימָן רפ״ב (סוף הסימן), וּבְיָמֵינוּ הַמִּנְהָג לִקְרוֹת שְׁלֹשָׁה גַּבְרֵי בְּפָרָשַׁת וְזֹאת הַבְּרָכָה, וּצְרִיכִין לוֹמַר קַדִּישׁ אַחַר הַקְּרִיאָה, וְאֵין סוֹמְכִין עַל הַקַּדִּישׁ שֶׁאַחַר עָלֵינוּ מִשּׁוּם דְּהָוֵי הֶפְסֵק [דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דיני שמחת תורה ס״ב)]: **(טז) אַף עַל קָטָן.** אַף דְּכָתַבְנוּ לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן א׳ דְּרָאוּי שֶׁיִּהְיֶה הַמְסַיֵּם מֻכְתָּר בַּתּוֹרָה, אוֹ עַל כָּל פָּנִים אֶחָד מֵחֲשׁוּבֵי הַקָּהָל, אֲבָל מֵעִקַּר הַדִּין גַּם קָטָן יָכֹל לְסַיֵּם, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רפ״ב סָעִיף ג׳ וּבְבִרְכֵּי יוֹסֵף שָׁם (ס״ק ה־ו): **(יז) שְׁתַּיִם.** וְאֵין נוֹהֲגִין לַעֲלוֹת לַדּוּכָן מִפְּנֵי דִּשְׁכִיחִי שִׁכְרוּת [לְבוּשׁ], וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״כ) כָּתַב שֶׁבִּפְּרַאג נוֹהֲגִין לַעֲלוֹת בְּמוּסָף, וְיֵשׁ עוֹלִין בְּשַׁחֲרִית, וְכָל מָקוֹם לְפִי מִנְהָגוֹ, וְיִזָּהֲרוּ שֶׁלֹּא יִשְׁתּוּ:

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * וְחוֹזְרִין וְלוֹקְחִין הָרִאשׁוֹנָה וְכוּ׳. דַּוְקָא אִם כְּבָר נִגְלֶלֶת לַמָּקוֹם הַזֶּה שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ הַצִּבּוּר לְהַמְתִּין, אֲבָל בְּלָאו הָכִי יוֹתֵר טוֹב לִגְלֹל אוֹתָהּ שֶׁכְּבָר מֻנַּחַת, וְלֹא לַעֲבֹר עַל הַמִּצְוֹת וְלִקַּח רִאשׁוֹנָה [חֶמֶד משֶׁה]:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ט) בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ז): **(י)** שָׁם (סק״ט). **וְסִיֵּם שָׁם שֶׁאַל יֹאמַר הָאָדָם אֵין זֶה כְּבוֹדִי וּכְבוֹד הַתּוֹרָה לְרַקֵּד לִפְנֵי הָעָם כְּאַחַד הָרֵיקִים, שֶׁהֲרֵי זֶה הָיָה חֵטְא מִיכַל בַּת שָׁאוּל שֶׁהֵשִׁיב לָהּ דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם ׳וּנְקַלֹּתִי עוֹד מִזֹּאת׳ וְגוֹ׳** (שמואל ב׳ ו כב): **(יא)** פְּרִי מְגָדִים (א״א ריש הסימן) וְשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ח סנ״ו). **עוֹד כָּתְבוּ** (שערי אפרים שם) **שֶׁמֵּהַנָּכוֹן שֶׁחֲמִשָּׁה קְרוּאִים יִהְיוּ מִתְּחִלָּה אֶחָד אֶחָד כְּדִין יוֹם טוֹב:** **(יג)** בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב (ס״ק יג). וּלְאַפּוּקֵי שֶׁלֹּא נִטְעֶה שֶׁהוּא פָּרָשַׁת מַטּוֹת עַיֵּן שָׁם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah